

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Біолого-технологічний факультет
Освітньо-кваліфікаційний рівень – магістр
Спеціальність: 204 – технологія виробництва і переробки продукції тваринництва

«Допускається до захисту»
Зав. кафедри генетики, розведення та селекції тварин,
д-р с.-г. наук, професор Р.В. Ставецька
«04» листопада 2024 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА МАГІСТРА

«АНАЛІЗ ТА УДОСКОНАЛЕННЯ ТЕХНОЛОГІЇ ВИРОБНИЦТВА
МОЛОКА КІЗ ТА ЙОГО ПЕРЕРОБКИ У ФГ «БАБІНІ КОЗИ»
КИЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ»

Виконала

Недолуга

Недолуга Антоніна Олексіївна

Керівник, доцент

Бабенко

Бабенко Олена Іванівна

Рецензент

ВМ

Я, Недолуга А.О., засвічую, що кваліфікаційну роботу
виконано з дотриманням принципів академічної доброчесності.

Біла Церква – 2024

ЗМІСТ

Завдання на кваліфікаційну роботу	стор.
Анотація	
Annotation	
Відгук керівника на випускну роботу	
Рецензія	
Вступ	1
Розділ 1. Огляд літератури	2
1.1. Аналіз розвитку козівництва в Україні	5
1.2. Аналіз продуктивних якостей кіз	10
Розділ 2. Матеріал і методика досліджень	15
Розділ 3. Результати власних досліджень	18
3.1. Коротка характеристика ФГ «Бабині кози» Київської області	18
3.2. Молочна продуктивність кіз зааненської породи	21
3.3. Генеалогічна структура стада зааненських кіз ФГ «Бабині кози»	22
3.4. Оцінка динаміки живої маси кізочок зааненської породи, що утримуються у фермерському господарстві «Бабині кози»	23
3.5. Екстер'єрні особливості кіз зааненської породи, що утримуються у ФГ «Бабині кози»	26
3.6. Відтворна здатність кіз зааненської породи	28
3.7. Технологія переробки козячого молока, що виробляється у ФГ «Бабині кози» на твердий сир шеврет	30
Розділ 4.	35
4.1. Економічна ефективність виробництва молока кіз	
Висновки	36
Пропозиції виробництву	37
Список використаної літератури	38

Анотація

Недолуга А.О. «Аналіз та удосконалення технології виробництва молока кіз та його переробки у ФГ «Бабині кози» Київської області»

У кваліфікаційній роботі проаналізовано технології вирощування кіз зааненської породи, показники їх продуктивності, вивчали технології переробки козячого молока на сири. Аналізували економічні показники фермерського господарства «Бабині кози» залежно від показників, продуктивності, росту, розвитку та відтворювальної здатності. Визначили силу впливу батьків (цапів-плідників зааненської породи) на молочну продуктивність дочок. Вивчено ефективність використання існуючих технологій вирощування молодняку кіз молочного напрямку продуктивності, визначено параметри лінійного росту кіз зааненської породи, продуктивні та відтворювальні ознаки козематок. Порахована економічна ефективність виробництва продукції козівництва.

У кваліфікаційній роботі використано загальноприйняті зоотехнічні і статистичні методи досліджень.

Встановлено, що ФГ «Бабині кози» спеціалізується на вирощуванні кіз зааненської породи. Середній вік використання козематок у стаді становить 6 лактацій. Козематки, що утримуються в господарстві характеризуються хорошими репродуктивними якостями (в середньому 3 козенят за окіт).

Отримані результати можуть бути використані для поліпшення продуктивних, репродуктивних якостей кіз у ФГ «Бабині кози» та інших фермах, що спеціалізуються на вирощуванні кіз.

Кваліфікаційна робота магістра містить 42 сторінки, 6 таблиць, 5 рисунків, список використаної літератури містить 41 джерел.

Ключові слова: кози, зааненська порода, чистопородне розведення, вікова структура стада, молочна продуктивність кіз, репродуктивні якості козематок.

Annotation

Nedoluga A.O. "Analysis and improvement of technology of production of goat milk and its processing in FG "Babin Koza" of Kyiv region"

In the qualification work, the technologies of raising goats of the Zaanen breed, their productivity indicators were analyzed, and the technologies of processing goat milk into cheese were studied. The economic indicators of the Babini Kozy farm were analyzed depending on indicators, productivity, growth and development, and reproductive capacity. We determined the influence of parents (breeding goats of the Zaanen breed) on the milk productivity of daughters.

The effectiveness of the use of existing technologies for growing young goats in the direction of dairy productivity was studied, the parameters of linear growth of goats of the Zaanen breed, the productive and reproductive characteristics of female goats were determined. The economic efficiency of production of goat breeding products is calculated.

Generally accepted zootechnical and statistical research methods were used in the qualification work.

It has been established that FG "Babini kozy" specializes in raising goats of the Zaanen breed. The average age of using goats in the herd is 6 lactations. Female goats kept on the farm are characterized by good reproductive qualities (an average of 3 kids per litter).

The obtained results can be used to improve the productive and reproductive qualities of goats in the FG "Babina kozy" and other farms specializing in goat breeding.

The master's thesis contains 42 pages, 6 tables, 5 figures, the list of used literature contains 41 titles.

Key words: goats, Zaanen breed, purebred breeding, age structure of the herd, milk productivity of goats, reproductive qualities of female goats.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Вдовенко Н.М., Грищенко Н.П., Марченко І.О. Нові механізми регулювання розвитку галузі козівництва при підвищенні попиту на продукцію. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука»*. 2016. № 12(2). С. 42–44.
2. Вдовиченко Ю.В., Маслюк А.М., Йовенко В.М. Тенденції розвитку козівництва в світі та в Україні. *Науковий вісник «Асканія-Нова»*. 2014. Вип. 7. С. 3-18.
3. Гачак Ю.Р., Сейко Н. Продукти переробки козиного молока в домашніх та промислових умовах. *Сільський господар*. 2010. № 3/4. С. 30-31.
4. Гузеєв Ю., Вінничук Д. М'ясне козівництво. *Тваринництво України*. 2013. № 5. С. 5–7.
5. Давиденко М. Чому занепадає козівництво? *Тваринництво України*. 2009. № 7. С. 9–10.
6. Козина «Ферма Елізи» в Дмитровичах – взірць традиційного європейського фермерства. URL: http://chevrette.com.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=24&Itemid=19&lang=uk.
7. Кошевой В.П., Склярів П.М., Науменко С.В. Проблеми відтворення овець та кіз і шляхи вирішення: монографія. Харків Дніпропетровськ: Гамалія, 2011. 467 с.
8. Кривий В.В. Тренди виробництва та споживання органічної продукції вівчарства і козівництва в країнах ЄС. *Сучасна наука: стан та перспективи розвитку у сільському господарстві: матеріали II Всеукр. наук.-практ. конф. молодих учених з нагоди Міжнар. дня науки та Дня працівника сільського господарства*. Херсон, 2020. С. 99–101.
9. Ладика, Л. М., Опара В. О., Кисельов О. Б. Сучасний стан та перспективи розвитку козівництва в Сумському регіоні. *Вісник Сумського національного аграрного університету*. 2014. Вип. 21. С. 112-116.

10. Леппа А. Л. Вплив різних способів вирощування козенят на молочну продуктивність козоматок. *Аграрна наука та харчові технології: збірник наукових праць ВНАУ*. 2017. № 21 (95). С. 134-141.
11. Маслюк А.М., Атановська-Маслюк О.Й., Зіневич В.М. Стан козівництва у світі, перспективи його розвитку та наукове забезпечення в Україні. *Вівчарство та козівництво*. 2020. № 5. С. 238–254.
12. Мельник Г., Колос Н. Детальніше про кіз. *The Ukrainian Farmer*. 2013. № 8. С.134–136.
13. Мирось В.В., Фомінова А.С. *Вівчарство і козівництво*. Харків, 2009. С. 134–161.
14. Молоко и молочні продукти. Метод підрахування кількості колиформ та кишкової палички (*E. coli*) за допомогою пластин (ДСТУ 7090: 2009) – [Чинний від 2012–01–01]. Держспоживстандарт України, 2010. 7 с. (Національні стандарти України).
15. Молоко сировина козине: (ДСТУ 7006: 2009). [Чинний від 2010.01.01]. Держспоживстандарт України, 2010. 14с. (Національний стандарт України).
16. Орловська Т. Як не купити «козу в мішку». *Тваринництво сьогодні*. 2011. № 7. С. 54–58.
17. Помітун І.А., Асойбарі С.Ю., Паньків Л.П. Продуктивність та якість молока кіз у різних господарствах. *Вісник Дніпропетровського державного аграрного університету*. 2013. № 2 (32). С. 126–129.
18. Попова В.О., Кернасюк В.Ю., Федяєв В.А., Леппа А.Л. Моніторинг проблем та тенденцій розвитку галузі козівництва в Україні. *Ветеринарія, технології тваринництва та природокористування*. 2019. Вип. 3. С. 168–176.
19. Рижкова Т.М., Бондаренко Т. А., Лівощенко І. М. Підвищення біологічної цінності козиного молока у фермерському господарстві «Шеврет». *Збірник наукових праць ВНАУ*. 2011. №10. С. 55-58.

20. Сербіна В. Козівництво – перспективна галузь тваринництва України. *Тваринництво України*. 2012. №8. С. 20-23.
21. Сербіна В.О. Історія та сучасний стан козівництва в Україні. *Науковий вісник «Асканія-Нова»*. 2012. Вип. 5(1). С. 196-200.
22. Скорик К. О. Українське козівництво – перспективна галузь тваринництва. *Вісник Сумського НАУ. Серія «Тваринництво»*. 2017. Вип. 5/31. С. 200-203.
23. Тваринництво України за 2012 рік: статистичний збірник. Державний комітет статистики України; за ред. Н.С. Власенко. Київ. 2013. 212 с.
24. Таран Т. В., Скорик К. О. Дослідження показників якості козиного молока. Міжнародний конгрес спеціалістів ветеринарної медицини, 7-8 жовтня. Київ, 2010. С.132–136.
25. Тваринництво України. Статистичний збірник за 2012 рік. Державний комітет статистики України. за ред. Н. С. Власенко. Київ. 2013. 212 с.
26. Ткаченко О. В., Фичак В. М. Козівництво – хоббі чи потужна галузь аграрного виробництва? *Сучасна ветеринарна медицина*. 2012. № 6. С. 50–55.
27. Шкоропад Л. Аналіз виробництва козиного молока в Україні. *Техніко-технологічні аспекти розвитку та випробування нової техніки і технологій для сільського господарства України*. 2014. Вип. 18 (2). С. 327-334.
28. Шульський М. Г. Стан розвитку вівчарства і козівництва у господарських формуваннях Львівщини. *Науковий вісник Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій імені С.З. Гжицького*. 2012. Т. 14. № 2 (52). Ч. 4. С. 151–157.
29. Aziz M.A. Present status of the world goat populations and their productivity. *Lohmann Information*. 2010. V. 45. P. 42–52.

30. Boyazoglu J., Hatziminaoglou I., MorandFehr P. The role of the goat in society: Past, present and perspectives for the future. *Small Rumin Res.* 2005. Vol. 60. P. 13–23.
31. Christopher D. Lu., Beth A. Miller. Current status, challenges and prospects for dairy goat production in the Americas. *Asian-Australasian J. of Animal Sciences (AJAS)*. 2019. Vol. 32(8). P. 1244–1255.
32. Dubeuf J.P., Boyazoglu J. An international panorama of goat selection and breeds. *Livest Sci.* 2009. Vol. 120. P. 225 – 231.
33. Food and Agriculture Organization of the United Nations (FAO). Food and Agriculture Organization of the United Nations statistical databases. 2019. URL: [http:// faostat.fao.org/](http://faostat.fao.org/)
34. International Center for Advanced Mediterranean Agronomic Studies (CIHEAM). URL:: http://www.iamz.ciheam.org/research/networks/sheep_and_goats
35. Haenlein G.F.W. Goat milk in human nutrition. *Small Rumin Res.* 2004. Vol. 51. P. 155–163.
36. Kosgey I.S., Rowlands G.J., van Arendonk J.A.M., Baker R.L. Small ruminant production in smallholder and pastoral/extensive farming systems in Kenya. *Small Rumin Res.* 2008. Vol. 77. P. 11–24.
37. Miller Beth A., Christopher D. Lu. Current status of global dairy goat production: an overview. *Asian-Australasian J. of Animal Sciences (AJAS)*. 2019. Vol. 32(8). P. 1219 – 1232.
38. Morales F.A.R., Genís J.M.C., Guerrero Y.M. Current status, challenges and the way forward for dairy goat production in Europe. *Asian-Australasian J. of Animal Sciences (AJAS)*. 2019. Vol. 32(8). P. 1256–1265.
39. Park Y.W., Juarez M., Ramos M., Haenlein G.F.W. Physico-chemical characteristics of goat and sheep milk. *Small Ruminant Research.* 2017. Vol. 68. P. 88–113.
40. United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization. Mediterranean diet: Cyprus, Croatia, Spain, Greece, Italy, Morocco and Portugal

Inscribed in 2013 (8.COM) on the Representative List of the Intangible Cultural Heritage of Humanity. URL: <https://ich.unesco.org/en/Rl/mediterranean-diet-00884>

41. Van Dijk D. The production of artisanal and on-farm cheeses in Holland (La production des fromages fermiers et artisanaux en Hollande). FNEC (Ed). Proceedings of Fromagora, the national competition of goat cheese in France. 1996. Paris, France: P. 171–174.